

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ» ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Голова приймальної комісії
Комунального закладу вищої освіти
«Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради
Петро БОЙЧУК
«15» листопада 2024 року

ПРОГРАМА
співбесіди з української мови
для здобуття освітнього ступеня бакалавра

Луцьк - 2024

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступної співбесіди з української мови передбачена для підготовки абітурієнтів, які мають намір вступати до Комунального закладу «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради для здобуття ступеня бакалавра. Відповідно до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2024 році для певної категорії вступників вступні випробування будуть проходити у формі співбесіди.

Програма розроблена відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання з української мови та літератури, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України № 696 від 26 червня 2018 року.

Мета програми – зорієнтувати абітурієнтів у підготовці до співбесіди, перевірити рівень загальної освіченості, мовної культури та грамотності вступників, сформованості їх комунікативних умінь, підготувати майбутніх бакалаврів до засвоєння знань про значення рідної мови для розвитку особистості, її професійного зростання, збереження й розбудови української державності.

До програми вступного випробування у формі співбесіди увійшов матеріал з української мови, розподілений за такими розділами: «Фонетика. Графіка», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Орфоепія», «Орфографія», «Розвиток мовлення».

Програма окреслює розділи, теми й поняття з української мови, якими має володіти вступник й уміти застосовувати їх на практиці, подає перелік запитань для проведення усної співбесіди, наводить критерії оцінювання відповіді на співбесіді.

РОЗДІЛИ Й ТЕМИ

1. Фонетика. Графіка.

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Звуки мови й звуки мовлення. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки і глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування у-в, і-й.

2. Лексикологія. Фразеологія.

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови з погляду її походження. Власне українська лексика. Запозичені слова в українській мові. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Активна й пасивна лексика. Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми.

3. Будова слова.

Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. **Словотвір**. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [o], [e] у складних словах.

4. Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови.

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви -а(-я), -у(-ю) в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Явища взаємопереходу прикметників з одного розряду в інший. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста та складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Повні й короткі форми якісних прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда та м'яка групи).

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості й складені.

Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення і правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособові дієслова.

Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного і наказового способів дієслів.

Словозміна дієслів I і II дієвідміни. Особові і числові форми дієслів (теперішнього і майбутнього часу й наказового способу). Родові і числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього і майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні і пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників разом і через дефіс.

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові). Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

5. Синтаксис.

Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Словосполучення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю засобів ускладнення (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання). Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження.

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні. Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні. Речення з однорідними членами. Узагальнюючі слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнюючі члени речення. Розділові знаки в реченні з однорідними членами.

Складне речення. Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному: інтонація та сполучники або сполучні слова; інтонація.

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення. Складносурядне речення. Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами:

складнопідрядні речення з послідовною підрядністю; складнопідрядні речення з однорідною підрядністю; складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю.

Безсполучникове складне речення. Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями: з однорідними частинами-реченнями (рівноправними); з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною). Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.

6. Стилїстика.

Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

7. Орфоепія.

Вимова голосних (наголошених і ненаголошених). Вимова приголосних звуків: [дж], [дз], [дз']; [г]; [ж], [ч], [ш], [дж]; груп приголосних (уподібнення, спрощення); м'яких приголосних. Подовжених приголосних. Вимова слів з апострофом.

8. Орфографія.

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення йо, ьо. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис -н- та -нн- у прикметниках, дієприкметниках, не з різними частинами мови. Особливості написання числівників. Написання окремо (сполучень прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин мови, вигуків).

9. Розвиток мовлення.

Загальне уявлення про спілкування й мовлення; види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо); адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення; основні правила спілкування. Тема й основна думка висловлювання. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Мовні засоби зв'язку речень у тексті. Типи мовлення (розповідь, опис, роздум). Структура тексту типу розповіді, опису, роздуму.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Авраменко О. Українська мова та література. Довідник. Завдання в тестовій формі. II частина. Київ : Грамота, 2021. 144 с.
2. Авраменко О., Блажко М. Українська мова та література» (1-2 частини). Київ : Грамота, 2020. 640 с.
3. Білецька О. Українська мова. Комплексна підготовка до ЗНО і ДПА 2022. Тернопіль : Підручники і посібники, 2021. 621 с.
4. Єрмоленко С. Я., Сичова В. Т. Рідна мова: підруч. для 5 кл. К. : Грамота, 2005. 240 с.
5. Калинич О. Українська мова : посібник для підготовки до ЗНО. Комплексне видання. Тернопіль : Астон, 2022. 384 с.
6. Олійник О. Б. Українська мова: підручн. для 10–11 кл. середньої школи. К. : Вікторія, 2004. 448 с.
7. Олійник О. Б. Українська мова: підручн. для 8 кл. серед. шк. К. : Вікторія, 2004. 288 с.
8. Олійник О. Б. Українська мова: підручн. для 9 кл. середньої школи. К. : Вікторія, 2003. 384 с.
9. Олійник О. Б. Українська мова: підручник для 7 кл. середньої школи. К. : Вікторія, 2003. 364 с.
10. Пентиліук М. І., Гайдаєнко І. В., Ляшкевич А. І., Омельчук С. А. Рідна мова: підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. К. : Освіта, 2006. 272 с.
11. Передрій Г. Р., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т., Остаф Я. І. Рідна мова: підруч. для 7 кл. К. : Освіта, 2003. 272 с.
12. Українська мова. Зовнішнє оцінювання: навчальний посібник з підготовки до зовнішнього оцінювання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: УЦОЯО, 2007. – 52 с.
13. Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: підручник для 9 кл. К. : Освіта, 2002. 256 с.
14. Ющук І. П. Рідна мова: підруч. для 7 кл. К. : Арт-Освіта, 2004. 288 с.
15. Ющук І. П. Рідна мова: підруч. для 8 кл. К. : Арт-Освіта, 2004. 256 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ НА СПІВБЕСІДІ

Завдання для співбесіди з української мови оцінюється за 12-ти бальною шкалою і переводиться у шкалу 100-200.

Бали за 12-ти бальною шкалою	Критерії оцінювання співбесіди
1 бал	Побудована абітурієнтом відповідь складається з речень, непов'язаних між собою, переважно однотипних за будовою; демонструє початковий рівень знань з української мови, невеликий словниковий запас; граматика та стилістика висловлювання потребує урізноманітнення. Вступник підтримує діалог на елементарному рівні, відповідаючи на питання «так» або «ні».
2 бали	Вступник фрагментарно відтворює незначну частину мовного матеріалу, здатний до елементарного викладу думок, відповіді на запитання буде короткими репліками, граматика та стилістика висловлювання потребує урізноманітнення.
3 бали	Абітурієнт здатний частково розкрити зміст питання без використання лінгвістичних термінів та поширених речень, бере участь у діалозі за допомогою коротких реплік, частково досягає комунікативної мети.
4 бали	Відповідь на питання часткова, але характеризується зв'язністю та певною завершеністю. Будова висловлювання відзначається послідовністю з частковим дотриманням основних норм української мови. Здатний до ведення діалогу за допомогою коротких реплік.
5 балів	Абітурієнт розуміє основний мовний матеріал, здатний з неточностями дати визначення лінгвістичних понять і термінів, його висловлювання є завершеним, відповідає темі. Використовує для відповіді поширені речення, дає короткі відповіді на запитання, частково досягає комунікативної мети.
6 балів	Вступник демонструє розуміння основних мовних явищ, здатний пояснити теоретичний матеріал із використанням нескладної термінології, не наводячи приклади. Під час ведення діалогу стиль викладу думок характеризується стандартністю та стереотипністю.
7 балів	Абітурієнт розуміє зміст основних лінгвістичних понять та термінів, здатний частково класифікувати вивчені мовні явища, визначати їх особливості, відносно дотримується мовних норм у спілкуванні, його відповідь змістовна та частково аргументована прикладами, мовлення характеризується зв'язністю, логічністю, відносним багатством словникового запасу, граматично правильною будовою речень. Вступник здатний комунікувати та досягати своєї мети за допомогою поширених, але типових

	речень.
8 балів	Вступник демонструє достатні знання особливостей та закономірностей мовних явищ, розуміння фактичного змісту мовного матеріалу; його відповідь повна, логічна та обґрунтована з наведенням доречних прикладів; мовлення демонструє дотримання основних норм української мови. Висловлювання характеризується самостійністю, осмисленістю, переконливістю, стиль ведення діалогу демонструє елементи аналітичних узагальнень.
9 балів	Абітурієнт вільно володіє мовним матеріалом, демонструє розуміння мовних понять і термінів, наводячи доречні приклади; здатний встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між мовними явищами. Відповідь чітка, логічна, послідовна, з використанням поширених та складних речень. Вдало добирає лексичні засоби, здатний аргументувати теоретичний матеріал кількома прикладами, демонструє культуру мовлення та вміння ведення діалогу, досягає комунікативної мети.
10 балів	Вступник демонструє глибоке розуміння теоретичного мовного матеріалу, його практичного застосування, здатний пояснити значення та особливості функціонування мовних одиниць. Відповідь характеризується розумінням причинно-наслідкових зв'язків між мовними явищами, достатнім використанням термінології, багатством лексичного матеріалу, доречними та логічними прикладами, вмінням робити висновки та узагальнення. Під час відповіді абітурієнт демонструє належний рівень мовленнєвої культури, дотримання норм мовленнєвого етикету, вміння обґрунтовувати власні думки, стильову єдність та виразність висловлювання, досягнення мети спілкування.
11 балів	Абітурієнт на високому рівні розуміє та пояснює лінгвістичний матеріал, точно розкриває зміст мовних понять та термінів, доречно аргументує теоретичні знання прикладами, демонструє вміння аналізувати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між мовними явищами. Відповідь характеризується повнотою викладу матеріалу, різноманітністю виражальних та лексичних засобів, правильністю граматичних конструкцій. Стиль висловлювання демонструє високий рівень мовленнєвої культури, дотримання норм мовленнєвого етикету, стильову єдність змісту та мовленнєвого матеріалу. Повністю досягає комунікативної мети.
12 балів	Вступник демонструє досконале розуміння змісту лінгвістичних понять та термінів, їх особливостей та закономірностей, вміє вирізняти істотні ознаки мовних явищ, наводить доречні та логічні приклади, обґрунтовує практичне застосування мовних знань, умінь та навичок. Відповідь характеризується точністю, вичерпністю, логічною будовою, багатством мовленнєвого оформлення, стилістичною довершеністю, вмінням формулювати

	висновки та узагальнення, дотриманням норм української мови, вмінням доречно використовувати лексичне багатство мови та виражальні засоби для досягнення мети спілкування. Абітурієнт здатний дискутувати на мовні теми, дотримуючись мовленнєвого етикету та норм толерантного спілкування.
--	--

Оцінювання вступної співбесіди

Підсумковий бал за вступну співбесіду розраховується як середнє арифметичне набраних балів з української мови, математики, історії України та української літератури - для здобуття освітнього ступеня бакалавра

За результатами вступної співбесіди виставляється одна позитивна оцінка за шкалою 100-200 балів або ухвалюється рішення про негативну оцінку вступника («незадовільно»)

Таблиця переведення середнього балу вступної співбесіди з 12-бальної шкали у шкалу 100-200

12-бальна шкала	100-200	12-бальна шкала	100-200	12-бальна шкала	100-200
1	незадовільно	5	112	9	160
1,5	незадовільно	5,5	118	9,5	166
2	незадовільно	6	124	10	172
2,5	незадовільно	6,5	130	10,5	178
3	незадовільно	7	136	11	184
3,5	незадовільно	7,5	142	11,5	190
4	100	8	148	12	200
4,5	106	8,5	154		